

Motion till riksdagen 2008/09:Ub28

av **Lage Rahm m.fl. (mp)**
med anledning av prop. 2008/09:154

Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillföra medel för att garantera studentinflytandets överlevnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samma skatteregler ska gälla för fakultetsföreningar som för nationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samma skatteregler ska gälla för alla studentkårer, oavsett om högskolan de verkar vid har staten som huvudman eller ej.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformen av kårobligatoriet bör utvärderas inom tre år.

Inledning

Föreningsfrihet är en av demokratins grundpelare. Ingen människa ska tvingas vara med i en förening. Kårobligatoriet har inneburit en kränkning av denna grundläggande mänskliga rättighet, eftersom alla som studerat vid statliga universitet och högskolor varit tvingade att gå med i studentkåren.

Det betyder inte att kårens verksamhet har varit negativ på något sätt – tvärtom. Kåren bedriver en mycket viktig verksamhet som är nödvändig både för högskolornas kvalitet och för studenternas välmående. Den allra viktigaste uppgiften för studentkåren har varit att organisera studenternas inflytande över utbildningarna. Studentkåren är demokratiskt organiserade sammanslutningar som utser de över 5 000 studentrepresentanter som finns i olika organ vid landets universitet och högskolor. Att studenterna har inflytande över utbildningarna är naturligtvis avgörande både ur kvalitetshänseende och ur arbetsmiljösynpunkt.

Fel! Okänt namn på

I frågan om kårobligatoriets vara eller icke vara har således två principer som Miljöpartiet de gröna värderar mycket högt stått emot varandra; det har blivit ett val mellan föreningsfrihet och studentinflytande. Miljöpartiet menar att det måste gå att hitta en acceptabel lösning för hur man kan förena de två. Vi är inte beredda att offra studenternas inflytande för ett avskaffat obligatorium.

Propositionens innehåll i korthet

Syftet med de förändringar som regeringen föreslår är att avskaffa kårobligatoriet. Regeringen hävdar också att man samtidigt ämnar införa ett modernt system för studentinflytande. Förslaget går ut på att universitetet eller högskolan efter ansökan ska utse en studentsammanslutning att vara studentkår. En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid lärosätet. Regeringen föreslår också att de skattelättnader som studentkårer, nationer och deras samarbetsorgan i dag har ska behållas; däremot fråntas fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet skattelättnaderna. Förslaget baseras på det Obligatorieutredningen presenterade, med det viktiga undantaget att regeringen inte är beredd att skjuta till de medel som enligt utredningen behövs för att studentinflytandet ska överleva.

Frågan om finansiering

Det förslag som Obligatorieutredningen presenterade i sitt betänkande var bra. Men utredaren poängterade med ovanlig tydlighet att en absolut förutsättning för att studentinflytandet ska överleva är att staten skjuter till medel. Enligt utredaren behövs minst 310 kr per student och år för att möjliggöra studentmedverkan, samt ytterligare 30 miljoner kronor för att täcka finansieringen av den studiesociala verksamheten som har anknytning till studiesituationen. Det blir sammanlagt 125 miljoner kronor per år.

Regeringen ämnar avsätta 30 miljoner kronor om året till studentinflytandet. Det är knappt en fjärdedel av vad utredaren uppskattade skulle behövas. Enligt Miljöpartiets mening är det oseriöst, en uppfattning som inte bara delas av regeringens egen utredare utan även av en stor del av landets kårer och universitetsledningarna. Ska steget att avveckla kårobligatoriet tas måste det göras på ett ansvarsfullt sätt. Det ska dessutom ske med respekt för studenterna, inte minst för dem som är aktiva inom landets studentkårer och som gör ett viktigt och i allra högsta grad samhällsnyttigt arbete.

Miljöpartiet anser att riksdagen i allt väsentligt bör besluta i enlighet med utredningens förslag, även vad gäller finansiering. Vi är beredda att skjuta till ytterligare 95 miljoner kronor till de 30 som regeringen har avsatt, så att finansieringen kommer upp i den nivå som regeringens utredare ansåg vara

nödvändig. Det innebär ett totalt tillskott av 125 miljoner kronor om året, medel som ska indexeras. Vi tar ansvar för studentinflytandet. Utan de extra resurserna anser vi inte att regeringens förslag ska röstas igenom.

Regeringen missar en historisk chans till bred överenskommelse

Beslutet om att tillsätta en ny utredning av kårobligatoriets avskaffande togs 2006 och var den enda blocköverskridande överenskommelse som gjorts inom utbildningspolitikens område under det borgerliga alliansstyret. Då var alla partier överens om att en förutsättning för ett avskaffande av kårobligatoriet var att studentinflytandet bevarades.

Frågan om kårobligatoriets vara eller icke vara har varit en kontroversiell fråga under decennier. Nu fanns möjligheten att få till en lösning som kunde accepteras brett, över blockgränserna. Miljöpartiet anser att det är anmärkningsvärt att regeringen i det skedet lägger fram ett förslag som är helt oacceptabelt för alla som värnar studentinflytandet.

Samma skatteregler för alla

Regeringen föreslår i propositionen att skattereglerna för studentorganisationerna ska förändras. Studentkårer och nationerna ska få behålla de skattelättnader som man tidigare åtnjutit. Däremot ska fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet förlora sina skatteregler, trots att de i allt väsentligt motsvarar nationerna. Lagrådet har kritiserat regeringens förslag just med anledning av att fakultetsföreningarnas verksamhet i stora delar liknar den som nationerna bedriver. Regeringen motiverar inte i propositionen varför man gör denna åtskillnad, utan gör vaga hänvisningar till att nationerna bedriver fakultetsövergripande verksamhet och annat svårbegripligt. Miljöpartiet anser att det måste vara självklart att samma skatteregler ska gälla för såväl fakultetsföreningar som nationer. Vi anser inte heller att den skillnad som görs mellan kårer vid högskolor som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare, som t.ex. Chalmers tekniska högskola och Högskolan i Jönköping, och statliga universitet och högskolor är rimlig. Miljöpartiet anser att samma skatteregler ska gälla för alla studentkårer, oavsett om högskolan de verkar vid har staten som huvudman eller ej.

Utvärdering av reformen

Miljöpartiet anser inte att kårobligatoriet kan avskaffas utan att tillräckliga resurser tillförs kåreerna, så att studentinflytandet kan garanteras. Vi anser

Fel! Okänt namn på

också att berörda myndigheter måste underlätta omställningen för kårerna. Även med en ansvarsfull finansiering är ett avskaffande en stor reform. Frågan har visserligen utretts ordentligt, men likafullt är det inte möjligt att få en total överblick över de konsekvenser som ett avskaffande får. Miljöpartiet anser därför att reformen bör utvärderas inom tre år.

Stockholm den 30 mars 2009

Lage Rahm (mp)

Mats Pertoft (mp)

Peter Rådberg (mp)